

Nr 25.

Av herr **Paulsen**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om bättre utnyttjande av den i och för sockerbeskattningen anställda kontrollpersonalens arbetskraft.

I Kungl. Maj:ts nådiga ordningsstadga rörande sockerbeskattningen av den 23 juli 1918, kapitel II, sägs om kontrollen:

§ 8.

»1. Förste kontrollören åligger:

att minst sex timmar varje dygn vara i fabriken närvarande och delta i kontrollgöromålen, att varje dygn i dagboken anteckna, vilka tider han tjänstgjort,

att, då han avlägsnar sig från fabriken, där lämna underrättelse, var han kan träffas,

att hava tillsynen över de vid fabriken anställda kontrollörer och mellan dem fördela tjänstgöringen,

att med ordning och noggrannhet föra föreskrivna journaler och längder,

att i mån av behov anbringa kronans lås, dels för alla öppningar, som ej äro ständigt bevakade eller försedda med gallerverk, dels ock för de i 1 § 3 mom. omförmälda bryggör och ledningar, då de ej användas, ävensom verkställa försegling eller plombering av befintliga reservutgångar,

att ombesörja att de i 1 § 3 mom. omförmälda maskiner och apparater sättas under lås eller försegling, då tillverkning eller raffinering av socker vid fabriken avslutats,

att omsorgsfullt förvara nycklarna till lås, som sålunda anbringas eller som användas vid tillstängning av de inom eller utom fabriken befintliga magasin för socker, att jämväl i övrigt omhänderhava och vid behov till kontrollörerna utlämna de för fabriken avsedda kontrolleffekter, ävensom att förvara alla kontrollen rörande handlingar,

att å sirup och melass, som skall från fabriken utlämnas, verkställa undersökning för bestämmande av dess sockerhalt,

att kvittera förpassningar å obeskattat socker, som till fabriken ankommer från annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare,

att utfärda förpassningar å obeskattat socker, som från fabriken utlämnas för transport till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare,

att övervaka, att allt socker, som ej utföres från fabriken, upplägges under kronans lås, samt

att tillse, att de för kontrollen i övrigt givna stadganden städse iakttagas.

2. Den i 1 mom. omförmälda undersökning av sockerhalten i sirup och melass behöver icke äga rum i de fall, då förste kontrollören, på grund av sin erfarenhet om tillverkningen i fabriken, äger kännedom om varans beskaffenhet.

3. Närmare bestämmelser om sättet för undersökning av sockerhalten i sirup och melass meddelas av kontroll- och justeringsstyrelsen.

§ 9.

Inom oktober månads utgång skall den vid fabriken då tjänstgörande förste kontrollören till kontroll- och justeringsstyrelsen insända ett i enlighet med fastställt formulär upprättat utdrag ur den i 21 § av förordningen angående beskattning av socker föreskrivna fabriksbok.

§ 11.

Kontrollörs allmänna åligganden äro i den ordning förste kontrollören bestämmer, att utöva tillsyn vid fabriken samt att därvid med noggrannhet övervaka, att de för kontrollen givna stadganden städse iakttagas.

Kontrollör ställe sig ock till efterrättelse de föreskrifter rörande utövningen av hans befattning, som blivit honom i tjänsten meddelade.»

Det kan ju, då man ser denna ganska långa instruktion, synas, som förste kontrollören har ett väldigt arbete och kontrollören, om man dömer

efter instruktionens längd, jämförelsevis litet. Jag skall genom att påvisa vars och ens andel i arbetet söka åskådliggöra hur mycket arbete den ene och den andre är belastad med.

Först börjar jag då med förste kontrollörens arbete. Jag kan givetvis då genast förbigå hans anteckning i dagboken över den tid han på dygnet tjänstgjort, som varande föga tidsödande. Och samma omdöme kan jag givetvis även ge hans skyldighet att meddela när och var han befinner sig, då han lämnar fabriken.

Kommer jag så till utövande av tillsynen av vid fabriken anställda kontrollörer. Ja, det är ju ett arbete, men något vidare krävande är det inte att se till att ett tiotal äldre män, — som, så gott som utan undantag, alla i många år varit i statstjänst och äro vana vid ordning och reda, — sköta sin tjänst.

Att fördela tjänstgöringen mellan dessa kontrollörer tillgår i regel på det sättet, att en lista uppgöres en gång i månaden, därå antecknas kontrollörernas tjänstgöring under denna tid. Härå avläser varje kontrollör själv sin tjänstgöringstid. Att anbringa kronans lås där de skola anbringas kommer ju på kontrollörens verksamhet — ej på förste kontrollörens — likaså förseglingen av apparater och förvaring av nycklar. Så var det tagande av sirups- och melassprov. Utfärdandet och kvitterande av förpassningar, samt en gång om året sända kontrollstyrelsen ett utdrag ur fabriksboken enligt fastställt formulär.

Av det anförda framgår att förste kontrollörens arbete ej på långt när tar den tid av sex timmar han måste vara på tjänsterummet. Helt visst räcker gott en tredjedel av denna tid till att förrätta det honom ålagda arbetet. Och ändå skötes i regel det mesta av förste kontrollörens arbete ej av honom, utan av en s. k. assistent. Benämningen assistent finns visserligen ej enligt förordningen på någon befattningshavare vid sockerkontrollen, men icke dess mindre har en av kontrollörerna denna benämning och gör skäl för densamma. I övrigt är intet att säga därom, att den s. k. assistenten sköter förste kontrollörens huvudsakliga arbete, ty denne man är vanligen placerad att bevaka den s. k. bakporten, den utgång, som mera sällan användes och den mannen skulle säkerligen helt förås av ledsnad, om han ej, genom skötande av förste kontrollörens huvudsakliga arbete, hade något att syssla med.

Angående övriga kontrollörens arbete är det så, att en i fabriken ser till, att en och annan låda och säck kontrollväges.

Vid utlämningen av socker är det så, att en kontrollör har kontrollen vid varje arbetslag. Om man tänker sig att utlästningen sker vid fem arbetslag — vilket för övrigt är mycket vanligt — så utföres kontrollen av fem kontrollörer. En kontrollör antecknar och kontrollerar vad ett arbetslag utlastar. Under det *en av sockerfabrikens bokhållare, för sockerfabrikens räkning, utför samma arbete, som dessa fem kontrollörer.*

Dessutom är en kontrollör placerad att bevaka stora utgången så att ingen otillåten utförelse av socker där sker.

Någon ansträngande tjänstgöring, att vara kontrollör vid sockertillverkningen, är det inte och fastän de personer, som inneha kontrollörstjänst i allmänhet äro äldre män, som tidigare lagt sina krafter på andra arbetsfält i statens tjänst, så kan utan olägenhet kontrollen omläggas så, att den där anställda arbetskraften fullt utnyttjas.

Jag har med det anförda velat visa att sockerkontrollen är sådan, att den utan olägenhet kan betydligt förenklas och förbilligas, utan att därför bli mindre effektiv.

På grund av vad jag sålunda anført, får jag därför föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täckes låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådana bestämmelser för sockerkontrollen, att kontrollpersonalens arbetskraft fullt utnyttjas.

Stockholm den 18 januari 1921.

Anders Paulsen,
Arlöv.
